

SKATTAPOLITIKKUR

Jørgen vil hava skattin heim

Fíggjarmálaráðharrin appellerar til ta felags norðurlendsku samleikakensluna í síni roynd awat fáa størri lut í skattinum hjá teimum 1500 føroyingunum, ið arbeiða uttanfyri landoddarnar – teir allar flestu arbeiða ella sigla í hinum norðurlondunum.

Ingolf S. Olsen

Jørgen Niclasen fekk tað, hann í fyrstu syftu fór eftir, tá hann hósdagin hitti hinar norðurlendsku fíggjarmálaráðharrarnar í Oslo - hann fekk nevniliga sett kjakið um óhepnu avleiðingarnar av norðurlendsku tvískattaavtaluni á dagsskrá.

– Tað er ongin loyna, at málið er, at vit skulu fáa meira inn í skatti frá teimum nógvu føroyingunum, sum arbeiða uttanlands. Tað gerst ikki eftir einum degi, og fyrsta stigið var at fáa hini norðurlondini við upp á yvirhøvur at viðgera avleiðingarnar av avtalunum, og tað eydnaðist, sigur Jørgen Niclasen.

Norðurlendsku fíggjarmálaráðharrarnir samtyktu, at ein greining skal gerast til tess at lýsa trupulleikan.

Dagin eftir fundin í Oslo hevði Jørgen Niclasen so aftur ein fund við íslenska starvsbróður sín, Bjarna Benadiktsson, sum er nýggjur formaður í norðurlenska ráðharraráðnum, um málið. Hesin fundurin varð hildin í Gásadali. Jørgen Niclasen hevði nevniliga boðið Bjarna Benadiktsson til Føroya sum gest á landsfundinum hjá Fólkaflokkinum um vikuskiftið.

Jørgen Niclasen letur eisini væl at hesum fundinum, tó at onki meira ítøkiligt spurdist burtur úr. Í samrøðu við Rás2 eftir fundin var íslenski fíggjarmálaráðharrin sera varin og gav ongi lyfti. Hann segði, at fyrsta uppgávan var at fáa fleiri hagtøl og upplýsingar til vega, áðrenn støða kundi takast til nakað sum helst.

Tvíeggjað svørð

Tvískattaavtalurnar eru tvíeggjað svørð, og broytingar til tað góða í dag kunnu vísa seg at vera av tí ringa í morgin. Hetta er føroyski fíggjarmálaráðharrin fullgreiður yvir.

– Vit kunnu koma í ta støðu, til dømis um vit skjótt finna olju, at útlendingar tysja til Føroya at arbeiða og við verandi skipan rinda nógvan skatt her. Bara royndarboriholini higartil hava givið millum 10 og 25 milliónir krónur hvørt í inntøkuskatti. Men sum støðan er nú, so arbeiða 1500 føroyingar uttanlands og rinda meginpartin av skattinum har, meðan ógvuliga lítið aftur ímóti kemur henda vegin – umleið 600 útlendingar arbeiddu í stuttum tíðarskeiðum í Føroyum í fjør og lögdu góðar 20 milliónir krónur eftir seg í skatti. Hesin ójavnin er ein

stórur trupulleiki, sum eg vil royna at gera okkurt við, og kynstrið er so at gera eina góða avtalu, sum í best møguligan mun tekur hædd fyri ymsu støðunum, sigur hann.

Tað er altíð trupult at pilka við og broyta slíkar avtalur. Seks lond eru við í norðurlendsku tvískattaavtaluni, og tey skulu semjast

heiminum, so verður reypað av norðurlenska vælferðarmodellinum – ikki av tí danska, svenska, norska, íslenska ella tí finska, men av tí norðurlenska. Vit eru eisini ein partur av norðurlondunum, og norðurlenska vælferðarsamfelagið er skattafíggjað. Trupulleikin er bara, at dupltskattaavtalan í ver-

Sambært tølunum hjá fíggjarmálaráðharranum forvunnu føroyingar til samans 750 milliónir krónur uttanlands í fjør. Av hesum rindaðu teir bert 70 milliónir krónur í skatti í Føroyum. Um teir vórðu skattaðir sum vanligir løntakarar á landi í Føroyum, hevði skattainntøkan frá teimum verið umleið 250 milliónir krónur. Munurin – skattamissurin – er 180 milliónir krónur.

Útlendingar, sum arbeiddu í Føroyum í stutt tíðarskeið í fjør, rindaðu til samanberingar 22 milliónir krónur í skatti her.

um tað, um broytingar skulu gerast. Jørgen Niclasen vísir tó á, at tað er hent fyrr, at seravtalur um skatt millum norðurlond eru gjørdar, hóast tvískattaavtalan er har, og nevniliga eina avtalu millum Keypmannahavn og Malmö sum dømi.

– Har gera partarnir eitt býti, uttan at meginreglan um, at skatturin verður rindaður, har arbeitt verður, verður brotin. Hinvegin hava vit serligar reglur fyri okkara fiskmenn við eitt nú norskum skipum. Teir rinda skatt í Føroyum, sjálvt um meginreglan í tvískattaavtaluni alto so sigur, at skatturin skal rindast, har tú arbeiðir, og ikki har tú býrt, sigur hann.

Vælfærðarsamleiki

Men hann brúkar eisini argumentir, sum onkur kanska vil skýra kensluborin, fyri at gera norðurlendsku tvískattaavtaluna meira liðiliga. Fíggjarmálaráðharrin ætlar nevniliga at apperlera til felags norðurlenska samleikan, tá hann fer at tala fyri broytingum.

– Tá umboð fyri norðurlond eru í øðrum pørtum av

andi líki skarvar so nógv av okkara skattagrundarlagi, at vit illa hava ráð at varveita hetta vælferðarsamfelagið. Hetta er ein veruleiki, sum eg royni at fáa hinar fíggjarmálaráðharrarnar og stjórnir teirra at skilja og kenna felags ábyrgd av, greiðir Jørgen Niclasen frá.

Tað skal loysa seg

Í dag rinda føroyingar, sum arbeiða í Noregi 5-10 prosent minni í skatti, enn tey vildu gjørt, um tey arbeiddu her. Hvør skattastigi so skal brúkast, um tað skuldi eydnast sleppa at krevja henda skattin inn í Føroyum, hevur fíggjarmálaráðharrin ikki nakað svar upp á enn, men hann roknar við, at hildið verður fast um meginregluna at skatturin skal rindast, har inntøkan er forvunnin.

– Tí verður helst talan um at býta skattin. Men koma vit har til, so finna vit eisini eina loysn á hasum spurninginum. Okkara motto er, at tað skal loysa seg at arbeiða, og tað skal eisini loysa seg at arbeiða í útlandinum og búgva her, sigur Jørgen Niclasen.

Alt ber til

Ingolf S. Olsen

Løgfrøðiliga ber tað til at gera broytingar í norðurlendsku tvískattaavtaluni, og tað kann gerast upp á fleiri mátar.

Tað sigur Jákup Eyðfinn Kjærbo, leiðandi lögfrøðingur hjá Taks.

– Grønland kom ongantið við í felags norðurlendsku tvískattaavtaluna, tí tey hildu tað verða ov dýrt fyri Grønland. Vit kunnu sjálvandi eisini bara fara burtur úr aftur felags norðurlendsku avtaluni og gera millumlanda avtalu við hvørt landið sær í staðin, sigur hann, men vísir á, at tað eisini finnast aðrir og minni víttgangandi mátar.

– Vit kunnu royna at sleppa at samráðast av nýggjum um onkrar ásetingar, ella gera seravtalur. Fordømi er um tað við sonevndu “Grænsegængende aftale”, sum Svøríki og Danmark gjørdur sína millum í sambandi við arbeiðsmegina, sum hvønn dag ferðast millum Svøríki og Danmark um Oyrasund.

– Ein annar møguleiki er at royna at broyta linkingarháttin frá ekstemption til kreditt. Við ekstemption-háttinum geva vit skattingar-rættin frá okkum, men við kredittháttinum kunnu vit fáa munin, um skatturin í landinum, har arbeitt verður, er lægri enn her, sigur Jákup Eyðfinn Kjærbo.

Hann er tó varin við at koma við ítøkiligum ráðum um, hvat hann heldur, at fíggjarmálaráðharrin skal fara eftir.

– Tað er ilt at siga, tí tað kann ganga báðar vegir. Tað sum er ein fyrimunur í dag, er ikki neyðturviliga eisini ein fyrimunur í morgin, staðfestir leiðandi lögfrøðingurin hjá Taks.

Um fáar dagar er Anna Sofia fullgingin og skal eiga. Tað gleða tey seg til, men tá fáa tey eisini brúk fyri fleiri kommunalum tænastum, eitt nú dagstovnaplássi, tá barsilstíðin er av. – Vit fáa nógv prik um snúltari, sum er, og okkurt man eisini fara at koma tá, heldur Anna Sofia, sum tó flennir at tí mesta, ið sagt verður, tí nógv verður sagt í skemti. Men onkrar viðmerkingar eru tó særandi og niva

Mynd: Álvur Haraldsen

hóast alt er til fyrimuns fyri føroysku kassarnar.

– Eg rindi barsilsgjald í Føroyum, men tá eg í næstum fari í barsilsfarloyvi, verður tað Esbjerg Kommuna, ið rindar fyri tað. Eg fái nevniliga lön frá reiðarinum í barsilstíðini, og danska skipanin er soleiðis, at reiðarið fær hesar pengarnar endur-rindaðar frá heimstaðarkommununi hjá reiðaríninum, sum í hesum førinum er Esbjerg. Eisini fái eg danskan rentustuðul til nýggju húsini, greiðir Høgni Davidsen frá.

Henda samrøðan varð gjørd miku-dagin, og í gjárkvøldið átti Anna Sofia Næs eina vælskapta gentu á føðideildini á Landsjúkrahúsinum.

Jørgen Niclasen vissar um, at hann ikki ætlar at knokkroyta nakran, um tað eydnast at sleppa at krevja skattin inn í Føroyum av føroyskum inntøkum í hinum norðurlondunum. – Tað skal loysa seg at arbeiða, og tað skal eisini loysa seg at arbeiða í útlandinum og búgva her, sigur hann

